

BESZÁMOLÓ

a PONTIBUS Korlátolt Felelősségű Európai Területi Társulás 2023. évi tevékenységéről

A Társulás a 2023. évben is az Alapszabályban foglaltakkal, valamint a Közgyűlés döntéseivel összhangban végezte szakmai tevékenységét, amely az alábbiakban került ismertetésre.

I. RE-START AKCIÓTERV

2023-ban befejeződött az INTERREG V-A Szlovákia-Magyarország Együttműködési Program keretében elnyert támogatásból a RE-START akcióterv megvalósítása a térségbeli szereplőkből álló 23 fős partnerséggel.

A RE-START akcióterv célterülete az Alsó-Ipoly-völgy, Nyitra kerület és Pest vármegye határvidéke. Ez a terület számos problémával néz szembe, elsősorban az öregedő társadalommal és a munkalehetőség hiányával. A RE-START akcióterv célja a foglalkoztatottság növelése a terület belső potenciáljainak kibontakoztatása által, kiemelt figyelmet fordítva a még aktív korú, de inaktív lakosságra. Emellett hangsúlyos szerepet kap az előregedő népesség igényeire szabott szolgáltatások kialakítása és az aktív időskor elősegítése.

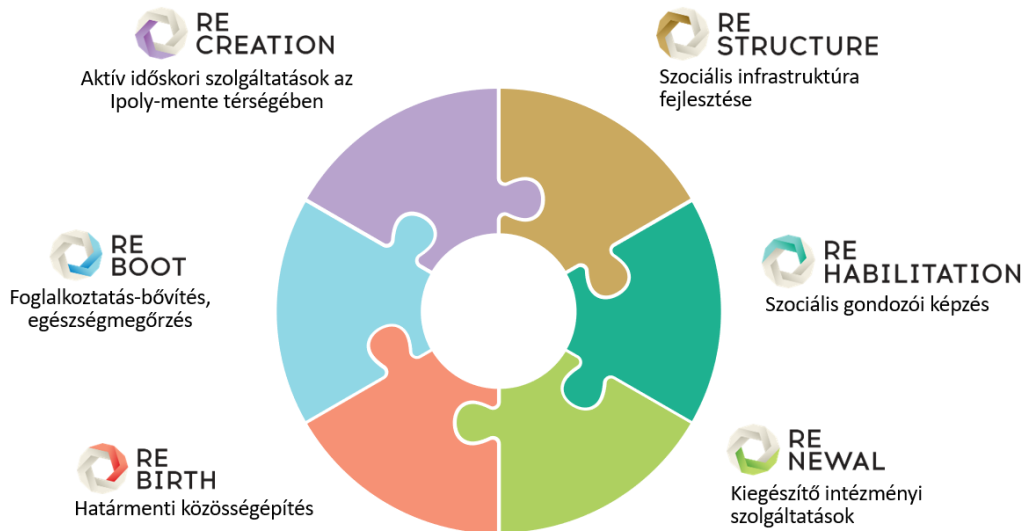
A PONTIBUS ETT és széles körű partnersége által az INTERREG VA Szlovákia-Magyarország Együttműködési Program felhívására benyújtott akcióterv kétfordulós kiválasztási folyamatát követően került támogatásra. A kidolgozott pályázati anyag alapján 2019. április 16-án a Monitoring Bizottság a RE-START akcióterv támogatása mellett döntött. Az akcióterv megvalósítása 2019. július 1-én indult és 2023. december 31-ig tartott, azonban ezt követő fél évben is jelentős mennyiségű beszámolási-elszámolási feladatokat kell ellátni a Társulásnak.

A RE-START akcióterv a koordinációt és kommunikációt biztosító technikai projekttel együtt 7 projektet foglal magában. Az akciótervet a Program Irányító Hatósága 3.961.786,73 EUR támogatásban részesítette, azonban időközben a támogatási összeg növekedett, köszönhetően az Irányító Hatóság által nyújtott többlettámogatásoknak.

A RE-START akcióterv teljes koordinációját és minden kommunikációs feladatot a PONTIBUS ETT látta el, beleértve az egyes projektek végrehajtásának nyomon követését és koordinációját, a szakmai és pénzügyi beszámolók elkészítésének és benyújtásának támogatását, a projektpartnerek feladataihoz nyújtott napi szintű támogatást (a személyes, elektronikus és telefonos egyeztetéseken túl tájékoztató anyagok, dokumentumsablonok készítését), illetve a teljes akciótervre vonatkozó kockázatkezelés megvalósítását. A koordinációs tevékenység keretében tehát fő feladatként az egyes projektek támogatási szerződéskötési folyamatának, végrehajtásának, a beszámolási kötelezettségek teljesítésének segítése, felügyelete zajlott. Ezen felül az akciótervvel összefüggő kapcsolattartás a

Közös Titkárság, az Irányító Hatóság, illetve az FLC (első szintű ellenőrzés) munkatársaival is a PONTIBUS ETT-n keresztül valósult meg.

RE-START AKCIÓTERV

A PONTIBUS ETT 2022. évi beszámolójában bemutatásra kerültek az abban az évben megvalósított projektelemek, jelen beszámolóban kizárólag a 2023. évben befejezett projektekre és azok keretében elért eredmények kerülnek bemutatásra:

RE-STRUCTURE projekt – SKHU/1802/3.1/043

Vezető kedvezményezett:
Kedvezményezettek:

Ipolyszalka Község Önkormányzata (SK)
Helemba Község Önkormányzata (SK)
Szob Város Önkormányzata (HU)
Kemence Község Önkormányzata (HU)
Bernecebaráti Község Önkormányzata (HU)

A RE-STRUCTURE projekt jelentette az akcióterv gerincét, amelynek keretében Ipolyszalkán, Helembán és Szobon időskori szociális ellátás számára több mint 70 férőhely létesült, amely révén az idősellátás kínálati oldala igazodik az idősödő társadalom miatt megnövekedett kereslethez.

Az újonnan kialakításra került infrastruktúra elemek erősítették a helyi munkaerőpiacot, egyben megteremtették az időskorú lakosság ellátására alapuló szolgáltatószektor (az úgynevezett „silver economy”) felfuttatásának lehetőségét is. Az összes építkezésről elmondható, hogy meglévő, eddig kihasználatlan vagy funkciójukat veszített önkormányzati épületek átalakításával jött létre az új funkció.

Szobi Védőszárny Időotthon

A Szobon létrejött Védőszárny Időotthon 32 idősnek biztosít megfelelő elhelyezést és gondozást. A mintegy 500 négyzetméteres épületben 1 darab négyágyas szoba, 6 darab háromágyas szoba és 5 darab kétágyas szoba került kialakításra, továbbá a szükséges eszközök is a projekt keretében kerültek beszerzésre. A fejlesztéssel 11 munkahely létesült a térségben. Szobon a már meglévő idősök otthona megmarad, így az új épülettel együtt 50 férőhellyel rendelkezik a település a bentlakásos ellátás iránti igények kiszolgálására. A projektrész teljes költsége (építés, eszközbeszerzések és egyéb kapcsolódó szolgáltatásokkal együtt) 872 160,38 EUR.

A helembai Burda Központ a 28 férőhelyes bentlakásos ellátáson kívül a térségben egyedülálló módon rehabilitációs szolgáltatásokat (sószoja, relaxációs terápia, fitoterápia, aromaterápia) is biztosít különféle terápiás kezelésekhez, amelyet nem csak a bentlakók, hanem a határmenti térségben lakók is igénybe vehetnek. A Helemba Község Önkormányzata által megvalósított projekt szorosan kapcsolódik az akcióterv másik, RE-CREATION nevet viselő projektjéhez, amelyből az intézmény eszközbeszerzésére került sor. A projektrész teljes költsége (építés és a RE-CREATION projektből megvalósult eszközbeszerzés egyéb kapcsolódó szolgáltatásokkal együtt) 975 877,63 EUR.

Helembai Burda Központ (a képen balról: Csenger Tibor - Nyitra megye alelnöke, Branislav Becík - Nyitra megye elnöke, Szabó István - Pest Vármegye Közgyűlésének elnöke, Izrael Gergely - Helemba polgármestere)

A projektben nagy kihívást és kockázatot jelentett az építőipari és egyéb alapanyagárak jelentős emelkedése, amelyet a műszaki tartalom módosulásával és többlettámogatásokkal sikerült orvosolni, és a projektet 2023. december 31-i határidőre befejezni.

A projektből megvalósult ipolyszalkai szociális intézmény már 2022-ben átadásra került.

Vezető kedvezményezett: Bernecebaráti Község Önkormányzata (HU)
Kedvezményezettek: Kemence Község Önkormányzata (HU)
Párkány Város Önkormányzata (SK)

A projekt fő célkitűzése olyan megosztott szolgáltatások létrehozása, amelyek az Alsó-Ipoly völgyében jelenleg is meglévő, illetve a RE-START akcióterv keretében újonnan létesülő szociális intézmények számára nyújt majd költséghatékony és méretgazdasági szempontból megfelelő megoldást egyes feladataik ellátására.

A RE-START akcióterv másik projektje, a fentiekben ismertetett RE-STRUCTURE keretében valósultak meg azok az épületek, amelyekben a bernecebaráti konyha és a kemencei mosoda kialakításra került, így a két projekt erősen összefonódik. A RE-NEWAL keretén belül az említett szolgáltatások kialakításához szükséges eszközök beszerzése valósult meg.

Bernecebaráti konyha átadása

A Bernecebarátiban megvalósult konyha napi 550 adag előállítására alkalmas. A fejlesztés a térség szociális intézményeiben, időotthonaiban élők ételmezésére jelent korszerű és takarékos megoldást a határ mindkét oldalán. Az új létesítmény a professzionális felszereltséggel kiváló körülményeket biztosít a konyhai személyzetnek. A projekt keretében a konyhai berendezések és eszközök mellett egy készétel és alapanyagszállításra megfelelően átalakított gépjármű is beszerzésre került, amely a konyhai szolgáltatás működését fogja elősegíteni. A projektelem költsége (a RE-STRUCTURE projektben megvalósult építés és RE-NEWAL projektben beszerzett eszközök, és egyéb kapcsolódó szolgáltatásokkal együtt) 537 605,91 EUR.

Kemence Község Önkormányzatának a mosoda építésével az volt a célja, hogy megkönnyítse a térségbeli intézmények mindennapi működését, és könnyen hozzáférhető, gazdaságos mosodai szolgáltatást nyújtson. A modern és jól felszerelt létesítmény két új, ipari méretű mosógéppel, két szárítógéppel és egy síkvasalógéppel látja el a szolgáltatásokat, fejlett minőségi szabványokkal. A település számára egy, a különböző textíliák szállítására alkalmas gépjármű is beszerzésre került. A projektelem költsége (a RE-STRUCTURE projektben megvalósult építés és RE-NEWAL projektben beszerzett eszközök, és egyéb kapcsolódó szolgáltatásokkal együtt) 293 298,19 EUR.

Vezető kedvezményezett: Burda, n.o. (SK)
Kedvezményezettek: Ipoly Menti Kulturális és Turisztikai Társaság (SK)
Bernecebaráti Turisztikai és Kulturális Egyesület (HU)
Dunakanyar-Ipoly-Börzsöny-Területfejlesztési Nonprofit Kft. (HU)
Ipolydamásd Község Önkormányzata (HU)

A projekt célja, hogy a térségben új rekreációs szolgáltatások elindítására nyíljon lehetőség, amelyek elősegítik az időskori aktivitások elterjedését a helyiek körében, továbbá lehetővé teszik közösségi programok szervezését a térségben élők, azon belül is elsősorban az időskorú lakosság számára. Emellett a projekt a helyi turizmus fejlesztésének is egy fontos állomása. A projekt keretében az együttműködő magyarországi és szlovákiai partnerek négy helyszínen hoztak létre új közösségi tereket, illetve szolgáltatási helyeket, ahol új, elsősorban aktív időskort szolgáló tevékenységek valósíthatók meg.

Az Ipoly Menti Kulturális és Turisztikai Társaság az ipolyszalkai Tájházat bővítette új, kézműves funkciókat tartalmazó épületrésszel. A Tájház mintegy húszéves működése alatt több, mint tizenegyezer gyermeknek tartott táborokat, kézműves foglalkozásokat, így lassan kinőtték a meglévő épületet.

Az új épület a térségben egyedülálló módon kenderbeton-technológiával épült. Amellett, hogy zöld technológia, a kenderbetonból könnyen és gyorsan lehet építkezni, kiemelkedő hőszigetelő tulajdonsággal bír, allergiamentes, tökéletes páraháztartást biztosít. További előnye, hogy gyakorlatilag éghetetlen, a természetes alapanyagok miatt pedig újra felhasználható. A Tájház amiatt is döntött a kenderbeton mellett, mert kendert keverni a falakba ősi technika, amit vissza szeretnének hozni a jelenbe. A kenderbetonnal történő építkezésről egy szakmai jellegű nyílt napot is tartottunk az érdeklődőknek.

A projektrész teljes költsége (építés, eszközbeszerzések és egyéb kapcsolódó szolgáltatásokkal együtt) 487 426 EUR.

Ipolyszalkai Tájház átadó ünnepsége

A Bernecebaráti Turisztikai és Kulturális Egyesület a településen a Fecskeházat egy foglalkoztató épületrésszel bővítette, amely nem csak a fizikai bővítést jelenti, hanem a Fecskeház funkciójának kiterjesztését is, alkalmassá téve arra, hogy határ mindkét oldalán élők számára közösségépítő rendezvények, foglalkozások megtartására is alkalmas legyen, hozzájárulva ezzel a településen már meglévő és működő közösségi szolgáltatások bővítéséhez. A Fecskeház bővülő funkcióinak részeként a kikapcsolódás mellett – főleg az iskolás korú gyerekeknek – ismeretterjesztő célokat is szolgál amellet, hogy az épület átmeneti segítséget nyújt azoknak, akik lakhatási válsággal vagy nehéz megélhetéssel küzdenek.

Ipolydamásd Község Önkormányzata a meglévő Községi Ház részbeni beépítésével oktatási központot nyitott a településen, ahol a térség számára fontos képzéseket, foglalkozásokat tartanak, de emellett lehetőség nyílik konferenciák, workshopok megtartására is. Az oktatási központ lehetőséget nyújt a határmenti térségben élőknek, hogy fejlesszék készségeiket, új ismereteket szerezzenek és aktívan részt vegyenek a közösségi életben. Az épületben több típusú oktatási esemény, illetve konferencia megtartására alkalmas helyiségek kerültek kialakításra.

A projektrész teljes költsége (építés, eszközbeszerzések és egyéb kapcsolódó szolgáltatásokkal együtt) 301 828,83 EUR.

Ipolydamási oktatási központ

A projekt támogatásából a D.I.B. Nonprofit Kft. részéről 21 darab elektromos kerékpár került beszerzése, elsősorban az aktív időskori igények kielégítésére. A bérelhető kerékpárok tárolására egy biztonságos kerékpártároló is kialakításra került. Szintén az épület közelében kaptak helyet időskori edzések megtartására alkalmas kültéri edzőeszközök is.

E projekt keretében került sor a helembei Burda Központ (ld. RE-STRUCTURE projekt) eszközbeszerzésére is. A RE-CRATON projekt keretében kerültek beszerzésre a rehabilitációs részleg berendezési tárgyai mellett többek között fitness eszközök, masszáz ágyak, tornaeszközök, edzőgépek, továbbá kialakításra került egy különféle légúti, bőr és más betegségek gyógyítását elősegítő sóbarlang is.

E projektben is nagy kihívást és kockázatot jelentett az építőipari és egyéb alapanyagárak jelentős emelkedése, amelyet a műszaki tartalom módosulásával, valamint az Irányító Hatóság által nyújtott többlettámogatásokkal tudunk kezelni.

Partnerek:

Vezető kedvezményezett: Csemadok Zselíz (SK)
Kedvezményezettek: Ipoly Menti Kulturális és Turisztikai Társaság (SK)
Bernecebaráti Turisztikai és Kulturális Egyesület (HU)
Dunakanyar-Ipoly-Börzsöny Területfejlesztési Nonprofit Kft. (HU)

A RE-BIRTH projekt keretében az Alsó-Ipoly-mente több településén is különböző kulturális, hagyományőrző és sportrendezvények, továbbá tréningek és előadások kerültek megrendezésre.

A zselízi Csemadok vezető partnerként szervezte meg a projekt keretében a rendezvények döntő többségét. A programok egyik fő célja a fiatalok számára történő tudásátadás, amelynek során az idősebb korosztály a tradicionális ételek elkészítését tanította meg az érdeklődő fiatalok számára. Emellett megrendezésre kerültek a hagyományörzés szempontjából fontos fesztiválok (pl. szüreti fesztivál, farsang). Elsősorban az idősebb korosztály számára életvezetési tanácsadás előadássorozat is megrendezésre került, amely során egészségmegőrzésről, életvitelről és lelki egészségről szóló előadásokon vettek részt az érdeklődők.

A Bernecebaráti Turisztikai és Kulturális Egyesület Bernecebarátiban a helyi kézműves hagyományokat mutatta be: kosárfonást, palóc furulya készítést, kötést, horgolást és varrást tanulhattak az érdeklődők. Az aktívabb időtöltést kedvelők zarándoklaton vehettek részt a Nemeshegyi kápolnához, illetve egy kiállítással egybekötve megrendezésre került a Szokolai Alajos emlékfutás és kerékpározás.

Az egyes rendezvényekre a tágabb régióból is érkeztek látogatók, összefogva az Alsó-Ipoly-mente térségét felvidéki és magyarországi oldalról egyaránt.

A Dunakanyar-Ipoly-Börzsöny Területfejlesztési Nonprofit Kft. informatikai tréningeket és mentális egészségfejlesztési tréningeket szervezett kifejezetten időskorúak számára.

A RE-BIRTH projekt teljes költségvetése 313 652,6 EUR.

Az akcióterv keretében a RE-HABILITATION és RE-BOOT c. projektek már korábban befejeződtek.

II. HATÁRMENTI MŰEMLÉK INGATLANOK FELÚJÍTÁSA

A szlovákiai PRO SAAG o.z. (PRO SAAG Polgári Társulás) az Ipolysági premontrei Magtár felújítása céljából kereste meg a PONTIBUS ETT-t.

A PRO SAAG o.z. egy ipolysági (Šahy) központú, a helyi közösség tagjaiból és a településért tenni akarókból létrejött civil szervezet, amelynek célja az ipolysági épített örökség értékeinek megmentése, minden korosztály számára lehetővé téve, hogy megismerkedjen, vagy újra ismerkedjen a település és egykori lakóinak történetén keresztül a lokális kultúrával.

Az egykori honti megyeszékhely, Ipolyság (Šahy) belvárosának keleti részén, az Ipoly-folyó jobbparti teraszán magasodik a Mennyei Szűz Mária tiszteletére szentelt kéttornyú római katolikus templom, melyet mai alakjában 1734-ben építettek fel a jezsuiták. A templom közvetlen déli szomszédságában

egy egyszerű emeletes épület áll, mely az egyetlen maradványa a várossal egyidős, középkori premontrei kolostornak. A kétszintes téglapülete eredetileg a 12-13. században épült, a 17. század végi felújításakor barokk stílusjegyeket kapott, azonban számos gótikus és reneszánsz elemet is őriz, igen jellegzetesek többek között a keleti oldal boltívei. Középkori eredetű falmaradványok, boltívek és faragott kőemlékek teszik az épületet építészeti szempontból különösen értékesé.

A Polgári Társulás olyan 21. századi, látogatóbarát komplex turisztikai kínálat kialakítását tervezi, amely fedett térben, szezontól mentes, a formális ismeretátadástól elrugaszkodott, élményalapú attrakciót hoz létre a kulturális, gasztronómia, egyháztörténeti és wellness turizmus piacán.

A hasznosítás az alábbi pilléreken nyugszik:

- Múzeumi kiállítótér, interaktív élménytér, látogatóközpont, oktatótér
- Közösségi terek (multifunkcionális rendezvényhelyszín, kulturális programokkal)
- Látogatóbarát kereskedelmi funkciók (sörfőzde, étterem, ajándékbolt)
- Szálláshely biztosítása
- Wellness kapacitás

A beruházás kivitelezését pénzügyi / gazdaságossági szempontok alapján szakaszolták, ezért a projekt első szakaszában a Magtár épületrész kerülne kialakításra.

A projekt első szakaszának tervezett tartalma:

- *a műemléki magtár épület teljes körű rehabilitációja*
  - a jelenleg romos állapotú jezsuita magtár eredeti (17. századi) állapotának részleges visszaállítása,
  - benne színvonalas éttermi-, közösségi, rendezvény tér, és kiállítási funkció telepítése,
  - a magtár közvetlen környezetének helyreállítása, vendég fogadásra alkalmassá tétele,
  - élményszerző egységek és kiszolgáló létesítmények telepítése,
- *a magtárban komplex, látogatóbarát kiállítási tematika kialakítása*
  - Az egykori premontrei/jezsuita kolostor és templom történetét, küldetését, hitvallását bemutató interaktív kiállítási tematika megalkotása,
  - modern, az interpretációt élménnyé alakító multimédiás eszközök és egyedi épített kiállítási installációk telepítése,
  - Interaktív elemekkel gazdagított oktató-, filmvetítő, kabinet és múzeumpedagógiai foglalkoztató kialakítása,
  - célcsoport orientált programok bevezetése,
- *magtár étterem kialakítása*
  - a tájegység ízvilágához illeszkedő, színvonalas gasztronómiai kínálat kialakítása – illeszkedve a sörfőzde kínálatához,
  - beltéri vendég és fogadótér kialakítása,
  - a magtár keleti oldalán kültéri terasz egység kiépítése.
- *Integrált látogatómenedzsment rendszer bevezetése*

Az első ütemben megvalósuló, műemléki magtár épület (egykori, premontrei kolostor) költség igényét a kapcsolódó étterem kiépítésével és az alsó épületben elhelyezett konyhával, valamint a vendéglátás biztosításához szükséges, egyéb helyiségek kialakításával, továbbá a gépészeti központ megépítésével

az előzetes tervezői kalkuláció cca. bruttó 7.500.000 euróra becsülte, melynek első mérföldköve a magtár épületének állagmegóvó és szerkezetkész kialakítása.

Támogatási kérelmünk alapján 2023. október 19-én támogatói döntés született a Külgazdasági és Külügyminisztérium részéről a 774.000.000 Ft támogatás megítéléséről, amely projektet a PRO SAAG Polgári Társulással közösen valósítunk meg 2024-2025-ben.

E projekt – mint a fent ismertetett komplex projekt első mérföldköve – tárgya az ipolytötöri középkori premontrei kolostor maradványának részét képező magtár épület rehabilitációja, magában foglalva az épület külső helyreállítását, és egyben az épület bejárhatóságának biztosítását a látogatók számára.

A projekt segítségével megvalósul a több mint 400 négyzetméteres alapterületű épület szerkezeti és műemléki helyreállítása. Kijavításra kerülnek a szerkezeti, állékonysági típusú problémák. A reneszánsz, barokk díszítőelemek, nyílászárók – mint az épület látványának szerves részei – restaurálásra, pótlásra kerülnek. Restaurátori kutatások alapján helyreállításra kerül az épület páratlan építészeti értékű – a XIII. századi alapítású premontrei kolostor gótikus kerengőjének boltívelemeit is magába foglaló – homlokzata és belső fa oszlopos tartószerkezete. A fejlesztés célja egy fedett térben megvalósuló, a modern látogatói igényekre szabott interaktív élménytér kialakítása, melyet a premontrei és jezsuita múltra visszatekintő, a történelmi idősíkot megjelenítő interaktív elemekkel ötvözött modern kiállítótér telepítésével valósítunk meg. Olyan XXI. századi interaktív, élményalapú kiállítás életre hívása a cél, amely az informatív múzeumi tárlat kereteitől elszakadva, a premontrei és jezsuita örökség atmoszférájába kalauzolja a látogatókat. Fő célja az egykori kolostor és magtár épület jellemző tereinek, a benne élők életmódjának a bemutatása az érdekességek mentén. A jelen projekt keretében magvalósított fejlesztéssel a szerkezetkész, kiállítótérrel ellátott épület egész évben történő látogathatóságát a szükséges hatósági jóváhagyások megszerzésével, úgynevezett „sisakos” örökségútjára keretében kívánjuk biztosítani az érdeklődő látogatók számára.

Ezen beavatkozásokkal jelen projekt keretében hosszú távra megvalósul a műemléki védettségű Ipolytötöri, premontrei Magtár károsodásmentes fenntartásának és a közel 800 éves, magyar történelmi múltjához illő megjelenésének a biztosítása, rendkívül nagy mértékben segítve ezzel az épület új, turisztikai látogatóközpontként történő hasznosítását, turisztikai vonzerővé fejlesztését.

Támogatási kérelmünk alapján 2023. október 19-én támogatói döntés született továbbá a Külgazdasági és Külügyminisztérium részéről a kemencei Megyeháza homlokzatfelújítási munkálatokra igényelt 154 000 000 Ft támogatás megítéléséről.

Az országos műemléki védettségű kemencei vármegyeháza külső homlokzatai évtizedek óta nem kerültek felújításra. Ezért jelenleg leromlott állapotúak, a vakolat számos helyen hiányzik, részben elvált a falazattól, a vakolatmegtartás rossz, sok helyen sókiválás jelent meg. A csapóeső miatt a homlokzatok felső régióiban leázott a felső fedőréteg, a lábazatok felett az alsó régiókban pedig a szigetelés hiánya miatt a talajból felszivárgott víz okozott jelentős károsodást mind műszaki, mind esztétikai szempontból. A cementes vakolat használata miatt – amely nem engedi a természetes vízkipárolgást sem – is jelentős károsodások láthatók. Jelenleg a homlokzatok több évtizeddel ezelőtti, megfakult és károsodott színezése sem hiteles, nem tükrözi az eredeti történeti színezést, mivel a barokk díszítőelemek jelentős része az egykor harmonikus homlokzati látványt adó hiteles architektonikus színezés helyett rosszul, ötletszerűen került felfestésre.

A projekt keretében megvalósul a mintegy 1100 négyzetméteres külső homlokzat teljes, komplex műemléki helyreállítása. Kijavításra kerülnek a korábbi műszaki típusú problémák, megfelelő rétegrendben felhordásra kerül az új, jó megtartású, a műemléki elvekhez igazodó meszes szárítóvakolat, amely a sókat magában tartja, a nedvességet elpárologtatja. A barokk díszítőelemek – mint az épület látványának szerves részei – restaurálásra kerülnek. Restaurátori kutatások alapján helyreállításra kerül a homlokzat eredeti, esztétikus, harmonikus és hiteles architektonikus falszínezése, a faltükrök és a tagozatok megfelelő színben kerülnek helyreállításra. A hátsó homlokzaton a műemléki arányrendszer visszaállítása miatt új tagozatok (párkányok, falsávok, esetlegesen vakablak-keretek) kialakítására is sor kerül. (Fontos megjegyezni, hogy egy TOP Plusz projektből párhuzamosan, a homlokzat-felújítás megkezdése előtt megvalósul az épület lábazati szigetelése is, amely megoldja az alulról felszivárgó vizek problémáját.)

Ezen beavatkozásokkal jelen projekt keretében hosszú távra megvalósul a műemlék vármegyeháza-homlokzatok károsodásmentes fenntartásának, megjelenésének a biztosítása, rendkívül nagy mértékben segítve ezzel az épület új, turisztikai látogatóközpontként történő hasznosítását (többek

között a történelmi Magyarország egyetlen vármegyeháza-kiállításának létrehozását), turisztikai vonzerővé fejlesztését.

III. INTERREG VI-A MAGYARORSZÁG-SZLOVÁKIA PROGRAMRA BENYÚJTOTT PÁLYÁZATOK

Az INTERREG VI-A Magyarország-Szlovákia Program HUSK-2302 kódjelű pályázati felhívásra a PONTIBUS ETT részvételével 4 pályázat került benyújtásra.

1. **„Millway - Vízimalmok örökségének megőrzése az Alsó-Ipoly-völgyben” című pályázat (HUSK/2302/1.2/157)**

A Millway projekt célja, hogy az Alsó-Ipoly mentén egykor nagy számban megtalálható vízimalmok jelenleg még meglévő fizikai és szellemi örökségének megőrzését és az utókor számára történő átadását elősegítse. A projekt keretében létrejön egy Malom-útvonal, amelynek két végpontja Zalaba és Kóspallag. E két településen a malomépület, illetve malomrom felújítása/feltárása valósul meg, míg az útvonal többi állomásán malom emlékpontok létesülnek, ahol malmok működésének egy-egy mozzanatát interaktív eszközökkel, játékokkal mutatják be, illetve szövegesen ismertetik a település és a tágabb térség malmaival kapcsolatos érdekességeket, információkat, amelyeket a honlapon megjelenő, nagyobb terjedelmű, vizuális- és audiotartalmakkal ellátott információsomag fog kiegészíteni. A projekt infrastrukturális jellegű beruházásait rendezvényekkel is kiegészítjük. A „Termőföldtől az Asztalig” című eseményen az Ipolyszalkai Tájházbán fiatalok számára mutatjuk be a hagyományos mezőgazdasági módszereket, a „Malomünnepe” elnevezéssel családok számára ideális eseményt hozunk létre.

A vezető partner a PONTIBUS ETT, további partnerek Zalaba Község Önkormányzata (SK), Vámosmikola Község Önkormányzata (HU), Ipolypásztó Község Önkormányzata (SK), Márianosztra Község Önkormányzata (HU) és Kóspallag Község Önkormányzata (HU), illetve költségvetés nélküli partnerként az Ipolymenti Turisztikai és Kulturális Egyesület (SK) és a Pandal Egyesület (HU) csatlakozott a projekthez.

A tervezett projekt tervezett összeköltsége: 1 215 969,54 EUR, amelynek Magyarországon 95%-a, Szlovákiában 92%-a európai uniós és nemzeti társfinanszírozás keretében kerül finanszírozásra.

A PONTIBUS ETT a projekt során a koordinációs feladatokon túl az építmények tervezésével, a kivitelezők közbeszerzésével, az építkezés műszaki felügyeletével kapcsolatos tevékenységekben vesz részt. A PONTIBUS ETT tervezett költségvetése 168 270,1 EUR.

2. **„SavE-in - Határon átnyúló zöldterület hálózat, együttműködés a természeti örökség a következő generációk részére történő megőrzése érdekében Esztergomban, Zselízen és Vámosmikolán” című pályázat (HUSK/2302/1.2/145)**

A SavE-in projekt keretében ökológiai szempontú zöldterület revitalizációt tervezünk megvalósítani három helyszínen. Esztergomban a Prímás szigeten kerül kialakításra a Sziget-Liget közpark a növénytarulások és élőhelyek megújításával, rönkszínpad, játszótérek és a Liget-tanösvény kialakításával. Zselízen az Esterházy-Huszár kastélyt körülölelő Francz Schubert park revitalizációja

történik meg, megújul a park faállománya és növeljük az aljnövényzetben a biodiverzitást, valamint kialakításra kerül egy, a szemléletformálást elősegítő tanösvény. A harmadik helyszínen Vámosmikolán szintén az Esterházy-Huszár kastély parkja kerül megújításra, a Börzsöny-patakon átívelő híd faburkolatának kialakításával, a patak túloldalán túlburjánzott növényzet megújításával és egy tanösvény kialakításával.

A vezető pályázó Esztergom Megyei Jogú Város Önkormányzata (HU), aki Zselíz Város Önkormányzatával (SK), illetve Vámosmikola Község Önkormányzatával (HU) és a PONTIBUS ETT-vel (HU-SK) adta be a projektjavaslatát. A projekthez több helyi szervezet csatlakozott költségvetés nélküli partnerként.

A projekt tervezett összeköltsége: 1 867 869,71 EUR, amelynek Magyarországon 95%-a, Szlovákiában 92%-a európai uniós és nemzeti társfinanszírozás keretében kerül finanszírozásra.

A PONTIBUS ETT a határon átnyúló zöldterület-hálózat kialakítása érdekében szemléletformáló jellegű rendezvényeket, eseményeket, akciókat szervez meg, a klímaváltozás elleni küzdelem és a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás lehetséges megoldásait, kihívásait mutatjuk meg a helyi és határon átnyúló térségi zöld infrastruktúra példáján. A PONTIBUS ETT tervezett költségvetése 101 165,4 EUR.

3. *„DANUFLY - A dunavirág, mint az élő Duna nagykövete: a polgárok bevonása, határokon átnyúló együttműködés, a szaporodási képesség támogatása” című pályázat*
(HUSK/2302/1.2/068)

A dunavirág (*Ephoron virgo*) védett rovarfaj. Szaporodásához zavartalan, természetes kavicságy és természetes folyószakaszok szükségesek. Célunk azon tényezők felmérése, amelyek veszélyeztetik a dunavirág fennmaradását, és amelyek hozzájárulnak a faj fennmaradásához szükséges feltételek biztosításához. A veszélyek csökkentése határokon és ágazatokon átívelő, az érdekelt felek közötti együttműködéssel történhet, amely szakpolitikai változásokkal, társadalmi bevonással, az ágazatok közötti párbeszéd és együttműködés erősítésével, valamint a kiválasztott mintaterületeken történő felmérésekkel és jó gyakorlatok felmérésével valósítható meg. A faj ismertségével és a hozzá fűződő pozitív érzelmek növelésével szeretnénk elérni/előmozdítani, hogy a dunavirág az élő Duna szimbolikus/ikonikus fajává, egyfajta nagykövetté váljon; és hogy a dunavirág ismert jelenséggé váljon a régióban, erősítve a Duna-parti országok imázsát, turisztikai palettájának növelését.

A vezető pályázó a WWF Világ Természeti Alap Magyarország Alapítvány, további partnerek Bratislavské regionálne ochrannárske združenie (SK), Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság (HU), Univerzita Komenského v Bratislave (SK), Eötvös Loránd Tudományegyetem (HU) és a PONTIBUS ETT (HU-SK).

A projekt tervezett összeköltsége: 1 102 796,6 EUR, amelynek Magyarországon 95%-a, Szlovákiában 92%-a európai uniós és nemzeti társfinanszírozás keretében kerül finanszírozásra.

A PONTIBUS ETT a projekt során elsősorban a helyi lakosság bevonásával, rendezvények szervezésével, a helyi kulcsszereplőkkel történő kapcsolatfelvétellel és bevonásukkal fogja segíteni a projekt megvalósítását. A PONTIBUS ETT tervezett költségvetése 107 520 EUR.

4. **PRIMEWATER** - „Határon átnyúló együttműködésben közös önkormányzati felkészítés a véletlenszerű szennyezések kockázatkezelésére a vízgyűjtőn,” című pályázat
(HUSK/2302/1.2/065)

A PRIMEWATER projekt célja, hogy határon átnyúló kooperáció keretében felvértezzék a határmenti (Pest vármegye, Nyitrai kerület) önkormányzatokat a baleseti eredetű katasztrófák megelőzésével, kezelésével kapcsolatos tudással. A Településfejlesztési Szövetség a helyi önkormányzatok katasztrófavédelmi felkészültségének felméréseért, illetve potenciális veszélyforrások és szennyező források jelenlétének előzetes azonosításáért, a mérések, környezeti jelentések megvalósításának koordinációjáért, potenciális szennyezők modellezésének lebonyolításáért és a településeket felkészítő programok megvalósításáért lesz felelős a magyarországi településeken. Helemba pilot projektként közös, határon átnyúló katasztrófafekezési protokollt és mobil gát tervet dolgoz ki (Helemba-Szob-Ipolydamásd). A Városrehabilitáció18 Nonprofit Zrt. pilot projektje a már szennyezett területek (Cséry-telep) rekultivációs lehetőségeit vizsgálja.

A vezető pályázó a Településfejlesztési Szövetség (HU), aki a Városrehabilitáció18 Nonprofit Zrt-vel (HU), illetve Helemba Község Önkormányzatával (SK) és a PONTIBUS ETT-vel (HU-SK) partnerségben adta be a projektjavaslatát.

A projekt tervezett összeköltsége 998 352,18 EUR, amelynek Magyarországon 95%-a, Szlovákiában 92%-a európai uniós és nemzeti társfinanszírozás keretében kerül finanszírozásra. A 24 hónapos projekt társult partnere a Szlovák Belügyminisztérium, Budapest Főváros XVIII. kerülete Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzata, és támogatja Magyarország Belügyminisztériuma.

A PONTIBUS ETT a határon átnyúló kapcsolatait felhasználva fogja a helyi önkormányzatok katasztrófavédelmi felkészültségének felmérését, illetve a potenciális veszélyforrások és szennyező források jelenlétének azonosítását elvégeztetni, felelős lesz a mérések, környezeti jelentések megvalósításának koordinációjáért, potenciális szennyezők modellezésének lebonyolításáért és a településeket felkészítő programok megvalósításáért a kiválasztott szlovákiai településeken. A PONTIBUS ETT tervezett költségvetése 294 162,12 EUR.

IV. INTERREG VI-A MAGYARORSZÁG-SZLOVÁKIA PROGRAM KISPROJEKT ALAPJA KERETÉBEN ELNYERT PROJEKT

Az INTERREG VI-A Magyarország-Szlovákia Program HUSK/SPF/2301 kódjelű Kisprojekt Alap pályázati felhívásra a PONTIBUS ETT részvételével benyújtásra került „A térségi identitást megerősítő határon átnyúló rendezvények megvalósítása” című, HUSK/SPF/2301/3.2/339 regisztrációs számú pályázat.

A projekt célja, hogy olyan határon átnyúló jellegű eseményeket valósítson meg, amely elősegítik új határon átnyúló kapcsolatok kialakítását. Célunk, hogy a térség gasztronómiai, illetve egyéb kulturális értékeit megismertessük a határ másik oldaláról érkező vendégekkel, ezáltal új személyes és szervezeti kapcsolatokat kialakítva a megcélzott határtérségben (Szobi járás, Érsekújvári járás, Lévai járás). A projekt keretében a zselízi Gasztrofesztivál kerül megrendezésre és egy közös szüret, illetve szüreti felvonulás valósul meg Ipolyszakálloson. A projekt további célja a térség szereplői számára lehetőséget nyújtson a kapcsolatépítésre, a partnerségek kialakítására. A projekt keretében egy konferencia is megvalósításra kerül, amely ismerteti az EU működését és a támogatások felhasználási lehetőségeit, ezáltal elősegítve a térségi határon átnyúló projektek generálását.

V. TURISZTIKAI AKCIÓTERV AZ ALSÓ-IPOLY-MENTE TÉRSÉGBEN

2023-ben is folytattuk az Alsó-Ipoly és a Garam-mente térségére vonatkozó turisztikai akcióterv előkészítését. Középtávú célunk annak elősegítése, hogy a térség változatos attrakciók különböző formáira, a települések adottságai szerint differenciáltan, de összehangoltan épülő, együttműködő hálózatokból álló egységes célterületté váljon az oda látogatók számára. Ehhez 2021-2027-es INTERREG Szlovákia-Magyarország Együttműködési Program keretében a RE-START-hoz hasonló, a határon átnyúló kapcsolatokat tovább erősítő akcióterv szolgáltat majd alapot, amelynek kiírása 2024-ben várható. Ehhez már 2022-ben kidolgoztuk azokat a projekteket/projektcsomagokat, amelyek egy egységes kínálatra épülő, határon átnyúló turisztikai akcióterv alapját képezhetik. A projekttevékenységek keretében az Alsó-Ipoly mente térségére megalapozó vizsgálat készült, személyes interjúk és kiscsoportos workshopok útján azonosításra kerültek a térségi szereplők projekt javaslatai, azok főbb műszaki-szakmai feltételei, a megvalósítást befolyásoló alapvető jogszabályi, szabályozási feltételek (turisztikai akciótervet megalapozó vizsgálatok készítése).

Az akcióterv további tervezése a pályázati feltételek ismeretében 2024-ben folytatódik.

VI. KÖZGYŰLÉS

A 2022. évre tervezett közgyűlés a szlovákiai önkormányzati választások miatt 2023. január 18-án került megtartásra Nyitrán (erről az előző évi beszámolóban írtunk). Nyitra megyében az önkormányzati választáson Branislav Becík urat választották meg Nyitra megye elnökévé. 2023. december 5-én tartottuk a Társulás 2023. évi rendes közgyűlést a Vármegyeházán.

A Társulás elnöki pozícióját az Alapszabály értelmében 2 évente rotációs rendben Pest Vármegye Közgyűlésének elnöke, illetve Nyitra megye elnöke tölti be, a rotációs rendnek megfelelően jelenleg a Társulás elnöki tisztségét Branislav Becík vehette át Szabó István elnök úrtól. A Társulás operatív ügyeit ellátó igazgatójává ismét dr. Popovics Gábort választotta a Közgyűlés.

A Társulás felügyelőbizottságába Nyitra megye részéről Csenger Tibor alelnök és Orosz Őrs megyei képviselő, Pest vármegye részéről Karácsony Ádám alelnök és Virág Róbert kerültek megválasztásra.

A Társulás Közgyűlése áttekintette a RE-START projekt állásáról készült beszámolót, az INTERREG V-A Magyarország-Szlovákia Programra, valamint a Kisprojekt Alapra benyújtott pályázatokat, valamint a műemlékvédelmi célú projektekkal kapcsolatos előkészítő tevékenységeket. A Közgyűlés elfogadta a Társulás 2024. évi tevékenységi tervét is és közbeszerzési szabályzatát is.

A Közgyűlésen módosításra került a Társulás Alapszabálya és Egyezménye annak érdekében, hogy a PONTIBUS ETT közhasznú jogállást szerezzen (időközben a közhasznú jogállás bejegyzésre került).

A 2024-ban is 14 millió forint működési és projektfejlesztési támogatást nyert el a Külgazdasági és Külügyminisztériumtól, amelyet elsősorban idén is a fenti turisztikai akcióterv kialakítására, előkészítésére fordítunk jelentős részben, de a közelgő INTERREG VI/A Magyarország-Szlovákia Együttműködési Program várható pályázati felhívásaira is szeretnénk több településnek és más szervezeteknek segítséget nyújtani abban, hogy megfelelő szintű és előkészítettséggel nyújtsanak be pályázatokat.

Budapest, 2024. május 29.